

Brokerul – trecut...si viitor?

Piata bursiera din Romania desi tanara, a traversat o perioada agitata din punct de vedere al constructie institutionale si al reglementarilor ce o conduc. Plecand de la modelul american de organizare al unui sistem bursier si ajugand, in special sub presiunea integrarii europene, la modelul european de dezvoltare, piata de capital romaneasca a schimbat termeni, notiuni si sisteme cu o viteza mult prea mare pentru a nu dauna functionabilitatii si stabilitatii acestui sistem. Ca urmare multe dintre ideile care stau la baza mecanismului bursier sunt inca partial functionale sau partial intelese. Un exemplu concludent pentru aceasta stare de fapt din Romania este conceptul de « broker » (sau agent de servicii de investitii financiare cum este el poate prea complicat numit prin legea pietei de capital). Intelesul acestei notiuni precum si rolul sau pe piata de capital nu a fost si este inca departe de a fi exploatat la adevarata sa valoare.

Piata de capital romaneasca releva o dinamica sub asteptari a numarului celor atrasi spre investitiile bursiere, stare de fapt recunoscuta si asumata de factorii de decizie din piata. Desi in ultimii ani randamentele obtinute pe Bursa au fost (considerand un interval de 12 luni) net superioare randamentelor monetare (depozite, certificate de depozit, titluri de stat sau alte instrumente asociate acestora) exista inca o discrepanta majora intre numarul investitorilor la BVB si al persoanelor care isi plaseaza banii in depozite bancare. Plecand de la statisticile BVB care indica circa 10.000 de conturi pe care se fac lunar operatiuni de cumparare actiuni in valoare de circa 200 mil EURO lunar si ajungand spre cele ale BNR unde (conform ultimelor date disponibile) doar populatia detine in banci disponibilitati sau depozite bancare reprezentand peste 10 miliarde EURO vedem potentialul imens inca neexploatat de catre piata bursiera.

Evident aceasta diferenta imensa are mai multe cauze, insa poate ca cea mai importanta este cea a lipsei unui mecanism adecvat de popularizare a investitiei bursiere. Mentinerea unei dimensiuni reduse a fenomenului bursier determina atat o importanta redusa a Bursei in economie dar si posibilitati reduse de actiune la nivel guvernamental pentru schimbarea acestei stari de fapt. Popularizarea sistemului bursier nu va putea fi facuta niciodata doar prin publicatii, emisiuni, bannere, etc. Va fi nevoie de o imensa munca de consultanta finaciara, de explicare a notiunilor bursiere de baza, de inlaturare a prejudecatilor ce ii tin pe multi departe de piata, de familiarizarea publicului cu ceea ce este Bursa. Aceasta munca o vad ca factor decisiv pentru a putea emite pretentia unei Burse regionale puternice, iar respectiva munca este munca unui broker.

Nu trebuie sa uitam ca bursele au aparut in urma actiunii unor persoane (cunoscute publicului larg sub denumirea de brokeri) care au reusit sa gaseasca acele cai de coeziune intre detinatorii de capital si cei care prin inovatie, inteligenta si curaj puteau crea plusvaloare prin intermediul activitatilor economice pe care le propuneau. Munca brokerilor a fost un element esential care a permis demararea si dezvoltarea unor afaceri de mare anvergura care au functionat ca adevarate motoare economice pentru societatea capitalista, dar care au determinat si crearea si consolidarea unor pietei bursiere de mari dimensiuni.

Din pacate, in valtoarea schimbarilor legislative, intermediarii pietei romanesti au trecut printr-un proces de “depersonalizare”. Daca modelul clasic al unei societatii de intermediere (SVM sau SSIF) punea pe prim plan rolul broker-ului in desfasurarea activitatii, in prezent noua arhitectura a pietei impune un rol tot mai crescut al societatii insasi. Exista proceduri, departamente, sisteme IT, analize, etc care permit tot mai mult prezenta clientilor in piata in mod direct fara sa mai fie necesar interpunerea unui broker. Importarea unui astfel de model de pe pietele europene mult mai dezvoltate ajuta in mod evident la industrializarea intermediarii valorilor mobiliare. Insa pentru a putea vorbi de industrializare in domeniul investitiilor bursiere ar trebui sa avem mult mai multi investitori (acel nivel de 300.000 de investitori ales de conducerea Bursei ca obiectiv major ar putea fi un reper) decat sunt in prezent pe piata.

Ramane astfel o mare provocare pentru piata de capital romaneasca, in perioada care urmeaza, in a reusi sa potenteze profesiunea de broker astfel incat sa fie depasit riscul real de blocare a dezvoltarii pietei prin adoptarea modelului unor burse puternice si mature fara sa fi avut o astfel de piata (prea bine cunoscuta forma fara fond).

Alin BRENDEA
25 august 2006